

KBA 1731

Veldhuizen.

109

Biblica en Nt.

en uitgever, 1918², waarin ook weinig te veranderen was afgezien van de sterk aangegroeide litteratuur zoowel voor Paulus als voor Rm. De serie zal nu op elf deeltjes komen, daar anders het deeltje van *Drs. J. Willemze* te groot zou moeten worden. (17)

Van **H. Lietzmann**, *Die Briefe des Apostels Paulus* (Handbuch zum Nt), Tübingen, J. C. B. Mohr, begint een tweede druk te verschijnen. Afl. 1 bevat geheel Rm, voorafgegaan door een overzicht van de tekstgeschiedenis der paulinische brieven. De nieuwe uitgave van Rm kost afzonderlijk 4 M., geb. 6 M. Een woord van aanbeveling voor dit schitterend beknopt overzichtelijk werk is schier overbodig. Iedereen kent *Lietzmann's* Handbuch en prefereert de deelen van hem zelf. De nieuwe druk is na den eersten van 1910 vermeerderd met 50 bl. en gekomen van 80 op 130. We hopen er nog wel op te kunnen terugkomen. Tot aanbeveling strekt voor dit Handbuch, dat de prijs voor de intekenaren van vroeger ondanks den abnormalen oorlogstijd onveranderd is gebleven behoudens den toeslag van 20 + 10%.

K. Barth, *Der Römerbrief*, 439 S., Bern, G. A. Bäschlin, 1919, prijs fr. 14, geb. fr. 18, — Beter zou dit boek tot zijn recht komen in een artikel over de Prakt. Theologie als Praktische bijbelverklaring. Het is niet van wijlen *Prof. F. Barth*, den verdienstelijken Nticus, doch van zijn zoon, predikant te Safenwil, die zich toch weer den zoon van zijn vader toont, niet alleen door een nog ongedrukt diktaat van hem te kunnen benutten, maar vooral ook door naast een kalme erkenning van de historisch-kritische methode vast te houden aan de inspiratie en het historisch begrijpen te beschouwen als een voortdurend gesprek tusschen de wijsheid van gisteren en die van morgen, die feitelijk dezelfde is. Hij heeft de meest markante en de meest gezond praktische litteratuur gebruikt, doch gaat dan zonder die te citeeren praktisch zijn weg om het woord van Paulus als een woord voor alle tijden en volken weer te geven. En dit doet hij gelukkig in de taal en het gewaad van onzen tijd. Zijn homiletische verhandeling zal predikanten, die bijbellezingen hebben te houden, uitnemend te stude komen, maar ook belangstellende gemeenteleden zullen het boek met stichting lezen. Het ziet er keurig uit.

M.-J. Lagrange, *Épître aux Galatiens*, LXXXIV + 175 p., Paris, Librairie Lecoffre (J. Gabalda), 1918. Van den prijs weet ik alleen, dat hij met een toeslag van 20% vermeerderd is, maar van den inhoud valt des te meer op te merken. Met geestdrift hebben wij indertijd Mk en Rm van dezen Franschen dominikaan uit Jeruzalem aangeprezen. G1 verdient hetzelfde. De bestudeering vooraf van Rm wordt methodisch ondersteeld, zoodat herhalingen kunnen wegblijven. Thans wordt meer werk gemaakt van Paulus' gedachtengang. De kommentator geeft naast de vertaling zijn eigen tekst in het Grieksch. Nergens vindt men zoo'n volledige en gedokumenteerde inleiding op den brief als hier. De nieuwere argumenten, die L. aanvoert voor de Noord- of echte Galatiërs, dus tegen Iconiam, Derbe, Lystre, verdienen de aandacht. Het is hem als Franschman een lust den Galatiër als Galliër met de Fransche volksziel te teekenen. Zelfs de „élan" uit dezen oorlog ontbreekt niet. Daardoor wordt de voorstelling aanschouwelijker, maar de chronologie verlegt zich naar den tijd ongeveer van 1 Ko. Bijzonder belangrijk is de behandeling van de Judaïsten. Jammer, dat bij de zeer volledige litteratuur, Nederlanders als *J. Cramer* en *J. M. S. Baljon* ontbreken. Al wat Fransch is, munt uit door duidelijkheid, maar deze kommentaar vooral.

A. E. Humphreys, *The Spirit of Jesus*, a study of St. Paul's epistle to the Ephesians: its missionary and social gospel for to-day, 127 p., Londen, Society for promoting Chr. Knowledge, 1918, prijs 2/—.

Een zeer origineel boekje voor autodidakten of die het willen worden. Men weet, dat Ef een van de moeilijkste brieven is, vgl. wat ik over dezen en Ks schreef TH 35 (1917), 271—288. Dergelijke moeilijkheden bestaan hier niet. De schrijver wijst den weg, bijv. voor leden van een bijbelkring, om in 6 weken den brief onder de knie en de zendings- en sociale gedachten in hun brein te hebben. Daarbij haalt men nog in één week Ha binnen als inleiding, benevens een belangrijk stuk uit Ko. De vertaling is een verbeterde Rv. Er is in dit boekje, al ding ik af, iets dat me toelacht. Origineel is op bl. 19 de grafische voorstelling van Paulus' brieven als een stamboom, praktisch is het kaartje bl. 33 dat met enkele krabbels het ideaal van overzichtelijkheid nadert. De kwestie: al of niet aan Efeze gericht wordt al te gemakkelijk opgelost met het adres: Efeze met het achterland, Asia.
